

evulgari voluerit, Illud certe constat, synodum illam A
Græcorum Nicææ iterum habitam in celebri illa sy-
nodo Francofordiensi rejectam fuisse, qua parte sta-
tuebat imagines sanctorum adorandas, omnesque, Gal-
licanas præcipue Ecclesias, in eadem sententia fuisse,
ut indiscretam illam imaginum adorationem, quam
Græci exigere videbantur, improbaverint. »

(a) DE SYNODO FRANCOFORDIENSI

FRANCISCI LAURENTII SURII AD LECTOREM ADMONITIO.

(Ex Mansi, ampl. Col. cone.)

Synodi apud Francofordiam habitæ non pauci scri-
ptores meminerunt, et nostræ quoque ætatis hæretici
plurimum eam jactitant, tanquam in illa damnata sit
œcumenica synodus Nicæna secunda, quæ statuit ima-
gines pie ac religiose venerandas. Atque ad hanc suam
sententiam stabilendam citant Reginonem, abbatem
Urspergensem, et quosdam alios, cum tamen et in Re-
ginone et Urspergensi non obscura utriusque deprava-
ti vestigia liceat animadverti, aut certe Urspergensis
lapsus sit, dum sub Irene ait Constantinopoli synodum
habitam : et si quos præterea allegant, id more suo
faciunt, id est, fide non bona. Jam vero etiam ipsi hac
in re tam belle inter se concordant, ut etiam si illis
accedere velis, nescias cui potissimum fides habenda
sit. Verum hoc apud id genus homines jam antiquitus
in more positum est nullius pensi habere qua fide rem
gerant, modo suum errorem utcumque adstruxisse vi-
deantur. Hoc autem pro comperto habendum est, in
synodo Francofordiensi nihil actum esse contra Ni-
cænam synodum, sed eam potius damnatam esse
quæ sub Constantino Copronymo imperatore impiissi-
mo ab iconomachis habitata est Constantinopoli contra
imagines, quamque illi septimam œcumenicam
dici voluerunt, sed impetrare frustra conati sunt. Hoc
enim est quod Urspergensis ait, eam nec septimam,
nec aliquid dictam esse, sed quasi supervacuum ab
omnibus adhibitam. Porro ad synodum Francofor-
diensem frequentes admodum, id est, plus minus tre-
centi ex Germania, Gallia, Italia episcopi conven-
erunt, nec Adrianus pontifex suos voluit legatos
abesse : quæ res in causa fuisse putatur, quod Patres
qui illi interfuerunt, eam plenariam vocarunt. Nec
tamen sola imaginum controversia illic agitata est, et
contra iconomachorum pseudosynodum Constantino-
politana prolata sententia, sed etiam Elipandi hereti-
ci ; qui tum sedis Toletanæ in Hispaniis erat epi-

(a) *Francofordiense*. Sic dictum a Francofordia, quæ
est ad Mœnum fluvium posita : de qua hæc Adria-
nus Rom. in Theatro urbium : « Francofordia ad
Mœnum sita, vulgo *Francfurt am Mayn*, ad distin-
ctionem alterius Francofordiæ ad Oderam sitæ, anti-
quitus Helenopolis, ab imperatrice Helena Constan-
tini Magni matre vocata. Alii dicunt hanc civitatem
anno 774 exstrui coeptam a Franconibus sub rege
Carolo Magno, postea vero collapsam et a Franco
Marcemiri IV filio (uti scribit Hunibaldus) duce Fran-
coniarum restauratam, ab eoque denominatam. Civitas
hec in duas partes a Mœno confluyente distinguitur,

scopus, impium dogma Christum Dei Filium adopti-
vum asserens profligatum est. Atque hæc pars sola in
his, quæ jam edimus, exstat, aliis omnibus, quæ contra
iconomachos acta sunt, prorsus aut amissis, aut
certe alicubi adhuc delitescens. Quod qui acci-
derit, etsi certo affirmare non possumus, tamen proba-
bilis conjectura est, factum id esse opera illorum,
qui quatuor illos libros contra Nicænam secundam
synodum conscripserunt, qui hodie sub Caroli Magni
nomine typis excusi visuntur, non absque insigni
contumelia tam sancti et catholici principis, et putida
fraude hæreticorum nostrorum, qui se evangelicos
dici volunt : quorum incredibilis impudentia etiam
in hoc apparet, quod cum motis omnibus docere vel-
int in Francofordiensi concilio rejectum esse Ni-
cænam secundam, afferunt pro se decretum Francofor-
diensis synodi, quod illorum deplorata mentiendi et
quidlibet fingendi libido ita coarguitur, ut mirum sit
illos unquam in cujusquam boni viri ausos esse pro-
dire conspectum. Est autem decretum hujusmodi, aut
potius decreti particula quedam : « Allata est, inquit,
in medium questio de nova Græcorum synodo, quam
de adorandis imaginibus Constantinopoli fecerunt. »
Ubi homines versuti cum vellet lectori persuade-
re, Nicænam synodum hic intelligi oportere,
decretum Francofordiense corruperunt quidem, sed
mirabili Dei iudicio, ut illorum impostura omni-
bus proleteretur, oblitii sunt Constantinopolim
eradere, atque ejus loco Nicænam substituere. Jam
vero dum Constantinopolis relicta est, nemo tam stu-
pidus est, qui non animadvertat eam synodum Fran-
cofordiæ explosam esse, cujus supra meminimus.
quæ sub Constantino Copronymo ab iconomachis
habitata est Constantinopoli. Sed valeant isti cum
malis artibus suis.

quæ ponte lapideo connectuntur. De hac civitate ita
canit quidam :

..... rapido quæ proxima Mœno
Clara situ ponit que frequens, vicisque decora
Inde trahit nomen : nam Teutonius incolæ dixit
Francfurt : mihi sed liceat sermone Latino
Francorum dixisse valum, etc.

D Civitas hoc tempore est imperialis, ac binis nundli-
nis quotannis celeberrimum nobilissimumque totius
Germaniæ emporium. Hic Romanos reges eligi a
principibus electoribus mos est : pluribus aliis privi-
legiis hæc civitas ab imperatoribus donata est.

IN EADEM SYNODUM MANSI ADNOTATIO.

*Utrum hoc concilio acta concilii Nicæni II de cultu
imaginum reprobata fuerint.*

Ita docuerunt hoc tempore Alanus dialog. iv, cap.
18 et 19, et dialog. v, cap. 12 et 13 ; Sanderus lib. ii
de Imaginibus, cap. 5, et lib. vii de visibili Mo-
narchia, num. 613 ; Surlius in præfatione hujus
concilii, verbo, *Concilium* ; Vasquius lib. ii de
Adoratione imaginum, disp. 7, cap. 5 et seq. ;
Suarez, tom. I, pag. 3, disp. 54, sect. 3. Confirmat
auctoritate concilii Senonensis in decretis fidei
capite 14, ubi sic ait : « Carolus Magnus Francorum

rex Christianissimus Francofordiensi conventu, ejus-
dem erroris (iconomachie) suppressit insaniam quam
infelicissimum quidam Felix in Gallias et Germaniam
invexerat. » Platina in Vita Adriani sic ait : « Bien-
nio post Theophylactus et Stephanus episcopi insi-
gnes Adriani nomine Francorum et Germanorum sy-
nodum habuerunt, in qua et synodus, quam septi-
mam Græci appellabant, et hæresis Felicianæ de tol-
leat. imaginibus abrogata est. » Idem fere dicit
Paulus Æmiliius lib. ii de Gestis Francorum prope
finem : ait enim concilium Francofordiense egisse

contra hæreticos damnantes imagines : « Et imaginibus, inquit, suos honos servatus est. » Blondus decad. II, lib. 1; Sabell. lib. et enncade VIII; Nauclerus generat. 27; Gablisardus Arelatensis in Chronol., ann. 816. Alanus prædicto loco refert hæreticum quemdam Anselmum Riid affirmasse Nicænam synodum pseudoseptimum concilium Constantinopolitanum de abolendis imaginibus tanquam hæreticum exsecrasse, idemque fecisse Adrianum papam et Carolum regem Francofordiæ.

Nicænam II synodum a Patribus hujus concilii condemnatam esse sensit reverendissimus et illustrissimus cardinalis Baronius. Jam ante illum fere idem scripserat reverendissimus et illustrissimus etiam cardinalis Bellarminus libro VII de Imaginibus, cap. 14, etc. Sed ab eorum sententia me prope invitum abducunt duæ rationes, quarum prima est quod cum historiæ et acta concilii referant legatos summi pontificis Adriani, quos Ado in Chronico Theophylactum et Stephanum nominat, huic concilio interfuisse, fieri non potuerit ut totum concilium ignoraverit qua auctoritate vera septima synodus Nicæna congregata, et quid in ea definitum fuerit. Nam cum hæc synodus paulo ante sub eodem pontifice coacta esset, non potuerunt legati ejusdem pontificis auctoritatem et doctrinam illius ignorare. Ergo etiam si falsi rumores sparsi essent de illa VII synodo, ut Genebrardus nescio quo fundamento affirmat, potuissent Patres concilii Francofordiæ a legatis summi pontificis instrui, ipsiusque VII synodi scriptis informari ac doceri. Imo cum celebratio Nicæni concilii esset in universa Ecclesia res celeberrima et maxime publicata, non est credibile quod inter episcopos universæ Galliæ et Germaniæ hoc loco congregatos nemo repertus fuerit, cui de congregata septima Nicæna synodo, ejusve per pontificem facta approbatione nihil plane constiterit. Accedit quod error ille adorandi imagines ut deos, potius est error gentilium, quam aliquorum hæreticorum, vel eorum qui fidem Christi profiterentur. Ergo nulla ratione credibile est, quod Bellarminus et Baronius existimant Patres concilii Francofordiæ id existimasse, aut propter solos rumores falsos id temere credidisse, præsertim cum nulla tunc esset in Ecclesia illius erroris suspicio, piæque et catholici fuerint episcopi hujus concilii, de quibus suspicari non liceat quod pravo aliquo affectu erga Orientales commoti, Patribus sacrosancti concilii Nicæni errorem attribuerint, vel eorum sententiam instar hæreticorum in deteriore partem interpretati fuerint. Altera ratio, quæ me a Baronii et Bellarmini sententia compellit recedere, hæc est: quod Patres hujus concilii sæpe profiteantur se procedere sub obedientia Romani pontificis; et in libro Sacrosyllabo sub finem, dum sententiam contra hæreticos proferunt, subjungant hæc verba: « Reservato per omnia juris privilegio summi pontificis domini et Patris nostri Adriani primæ sedis beatissimi papæ; » item quod iidem Patres in hoc concilio sæpe profiteantur, se majorum traditiones sequi et ab eorum vestigiis non discedere: et quod Carolus Magnus, qui huic concilio interfuit, in epistola ad episcopos Hispaniæ dicat, se in primis consuluisse apostolicæ sedis pontificem, quid de causa in illo concilio tractata sentiret: quodque paulo infra hæc verba subjungat: « Apostolicæ sedi, et antiquis ab initio nascentis Ecclesiæ et catholicis traditionibus tota mentis intentione, tota cordis alacritate conjungar. » Quæ sane Patres concilii profiteri non potuissent, si sacrosanctam Nicænam synodum a sede apostolica confirmatam condemnassent. Nam, ut supra probavi, ex falsa informatione non potuerunt in facto errare. Itaque si scienter et per errorem hæc fecerunt, utique cum pertinacia et hæresi ista fecerunt; atque ita de auctoritate sedis apostolicæ aliter senserunt, aliter locuti fuerunt. Quæ cum meo iudicio de tanto et tali episcoporum coeta non sint præsumenda, non est verisimile id, quod aiunt reverendissimi et illustrissimi

A cardinales Bellarminus et Baronius, ipsos Patres concilii coram legatis summi pontificis et principe catholico, septimam synodum auctoritate pontificia confirmatam condemnasse, et Adriano summo pontifici restituisse. Accedit quod si hujus synodi auctoritate Nicænum concilium damnatum, atque ita error iconomachorum ex mala etiam informatione reipsa approbatus esset, certe ante nostra tempora, illius erroris aliquis sectator ejus auctoritate se suamque sententiam munire studuisset: quod tamen nullus fecit, maxime cum paulo post Carolum Magnum in eadem Gallia exortus fuerit Claudius Taurinensis, qui errorem illum in Occidentalem Ecclesiam introducere voluit: quem sane plurimum confirmare potuisset auctoritate Occidentalis plenarii concilii, si errorem illum definitione confirmasset. At vero neque Claudius in suum favorem illud adduxit, neque Jonas Aurelianensis, qui contra illum eodem tempore scripsit, et illius fundamenta confutavit, quidquam de concilio Francofordiensi respondit, vel quoad hanc partem scripsit. Adde ad extremum, quod Romana Ecclesia nullum unquam provinciale concilium quoad partem aliquam etiam approbaverit et receperit, in suo alia quadam ex parte cum pertinacia et hæresi aberratum fuerit. Hoc provinciale concilium, quoad eam partem quæ de servitute et filiatione Christi desinit, ab Ecclesia receptum et approbatum esse supra annotavi; non est ergo credibile quod eodem hoc concilio Nicæna synodus ulla ratione condemnata fuerit. Quare non possum non hac in re illam tueri sententiam quæ auctoritatibus et rationibus supra allegatis munita, sacrosancti œcumenici concilii Nicæni II auctoritatem contra omnes iconomachos plurimum defendit, exornat et auget. Sed dices, quid est respondendum ad auctoritates librorum Carolinorum, Hincmari, Aimoini, abbatis Urspengensis, Reginonis, Adonis et Joannis Aventini, qui omnes affirmant septimam synodum in concilio Francofordiensi damnatam esse? Respondeo, Diversi diversa sentiunt; Alanus, Sanderus et Surius locis supra allegatis dicunt, pseudoseptimam synodum sub Copronymo Constantinopoli habitam a Patribus hujus concilii condemnatam esse; sed cum prædicti historiographi scribant omnes illam synodum septimam hic condemnatam quæ pro adorandis imaginibus habita est sub Constantino et Irene, sine dubio non illam pseudoseptimam, sed potius veram septimam synodum eos intellexisse concedendum est; quia hæc, non illa pro adorandis imaginibus tempore Irenæ imperatricis celebrata fuit. Vasquius libro II de Adorat. cap. 7, disputationis septimæ, alique plures concedunt, apud Hincmarum aliosque prædictos scriptores rerum Germanicarum de Nicæna synodo sermonem esse; sed id, quod referunt, falsum esse, falsaque pseudo-Caroli relatione deceptos ita sensisse, adeoque non majorem fidem ipsis quam pseudo-Carolinis libellis, attribuendam esse. Ego vero cum Francisco Suarez viro doctissimo opinor (Suarez, tom. I, disp. 54, sect. 3) hanc responsionem infirmis conjecturis et testimoniis niti, quæ sibi ipsis non constant.

« Nam in primis, ut incipiamus a præfatione Eli-Philii, in qua totus discursus superioris responsionis præcipue fundatur, nulla fides ei adhiberi potest: nec verisimile est reliquos omnes historicos illi soli fuisse innoxios.

« Primo quidem, quia auctores præcedentis opinionis dubitant an in illa præfatione ut est in suo originali, Francofordiense concilium nominetur: et probabilius credunt, parenthesis illam, in qua Francofordiense concilii fit mentio, fuisse ab aliis interpositam. Quod si hoc verum est, neque Hincmarus, neque alii historici potuerunt ex hac præfatione sumere illam sententiam de damnatione synodi Nicæne in Francofordiensi, sed ad summum, in aliquo conventiculo imperitorum et hæreticorum hominum, a quibus fortasse liber ille editus est.

« Unde sumitur secunda conjectura: nam omnium recte sententiarum iudicio liber ille non fuit a Carolo

magno editus, sed ab aliquo vel aliquibus hæreticis, qui illum vel occulte vel palam Carolo obtulerunt: Carolus autem illum ad pontificem Adrianum misit, qui in scripto ad Carolum de imaginibus, librum illum ex professo confutavit. Quæ omnia late probant Alanus supra, et Bellarminus dicto libro secundo, capitulo decimoquinto; ergo non est verisimile Hincmarum virum catholicum et doctum, ex sola illius libri auctoritate factum illud concilio Francofordiensi attribuisse.

« Tertio, quamvis ille liber tempore Caroli editus fuerit, tamen de præfatione, quæ nunc ei præfigitur, merito Alanus et Surius dubitant an sit antiqua, vel nuper ab aliquo hæretico edita et supposita, vel saltem corrupta: nam qui præfatur, vel ficto vel ementito nomine Eli. Philii, se nominat, ut seipsum occultet, quod statim suspicionem alicujus deceptionis generat, præsertim in re adeo lubrica, et ex se suspecta. Et præterea, quantum ex his quæ Alanus capite decimo octavo refert, conjectare possum, ipse Eli. Philii, se alium a Carolo esse ostendit: nam ex professo in eadem præfatione ostendere conatur Carolum fuisse illorum librorum auctorem, re prius deliberata cum episcopis concilii Francofordiensi; fuit ergo auctor illius præfationis Eli. Philii., non Carolus: et illa præfatio non fuit edita tempore Caroli magni: ergo nihil probabile de illa credi potest, nisi quod ab eodem sit edita, a quo denuo liber ille inventus, vel typis mandatus ante quadraginta quatuor annos solummodo. Et minimum improbabile sit Hincmarum et alios antiquos historiographos ab illa præfatione sententiam suam hausisse.

« Quarto obstat (quod Surius notavit) quia auctor præfationis dicit, synodum illam, quæ a Francofordiensi damnata est, Constantinopoli fuisse celebratam: hæc enim ejus verba referuntur: « Allata est in medio quæstio de nova Græcorum synodo, quam de adorandis imaginibus Constantinopoli fecerunt: » ex quo verbo colligi potest, eum non de Nicæna, sed de Constantinopolitana synodo loqui: vel certe, cum dicat, in illa synodo actum esse de adorandis imaginibus: cumque etiam dicat (ut Bellarminus refert) Constantinopolim sitam esse in Bithynia, colligitur hominem illum prorsus fuisse imperitum, nullaque fide dignum: aut certe inferri potest, eum ex aliqua traditione aut fama credidisse quamdam Constantinopolitanam synodum rejectam esse in Francofordiensi, ignorasse vero quid in ea actum fuerit, et ex errore id addidisse.

« Ex his etiam constat quam sit infirmum testimonium Hincmari, ut credamus eum testatum esse, concilium Francofordiense damnasse synodum Nicænam ex sola auctoritate præfationis libri Carolini; cum verisimilius sit Hincmarum talem præfationem non vidisse. Unde Alanus supra merito fidem non habet huic testimonio, nec credit esse Hincmari, quia nec liber ille Hincmari, unde sumptum dicitur, exstat, neque ad nos pervenit, nisi ex relatione Illyrici hæretici, qui nullam fidem adhibemus, neque scimus unde fragmentum illud decerpserit, præsertim cum Trithemius inter opera Hincmari illum non numeret. Deinde in illismet verbis multa sunt falsa, et inter se pugnantia, vel parum probabilia.

« Primum, quod asserit in quadam vii synodo Græcorum quosdam dixisse imagines esse confringendas, alias vero esse adorandas; nam hoc non in una synodo, sed in diversis accidit: et ita videtur utramque synodum confundere, nam utramque illam partem dicit, non sano intellectu esse ibi definitam. Deinde, quod ait synodum Nicænam sine auctoritate papæ fuisse habitam, et Romam missam.

« Rursus, quod ait Romanum papam illam synodum Nicænam ad se missam, et in Franciam directam ut ibi (sicut indicat) examinaretur, vel corrigeretur, est per se improbabile et ab omni vera historia alienum.

« Denique quod ibi dicitur de volumine contra Ni-

cænâ synodum edito, et ab imperatore Romano misso per quosdam episcopos, non consonat cum eo, quod Hadrianus refert, Carolum misisse ad se librum per Engilbertum abbatem.

« Denique de aliis historicis omnibus necessario est fatendum, aliquem errorem in eorum scriptis contineri, nam in primis Aimoinus, quem abbas Urspergensis secutus est, expresse dicit synodum Francofurti damnatam, Constantinopoli congregatam fuisse; cur ergo interpretabimur eos de Nicæna loqui?

« Dices, Qui addunt, *Sub Constantino et Irene.*

« Respondet Alanus, illos libros quoad hanc particulam ab aliquo Iconomacho fuisse corruptos. Verum quia hoc probari non potest, nec fieri satis verisimile, dicam potius Aimoinum errasse, ignorantem quo tempore Constantinopolitana pseudosynodus congregata fuisset.

« Deinde Regino, quem Aventinus imitatur, illam synodum vocat *pseudosynodum Græcorum*, quo nomine appellata est ab omnibus catholicis illa synodus Constantinopolitana vii, nam Nicæna nec pseudosynodus appellari potuit, cum verissima fuerit, nec Græcorum tantum, cum universalis fuerit, et summi pontificis auctoritate coacta, cujus contrarium de illa synodo ibi indicatur.

« Dices: Quomodo ergo dicit Regino illam synodum fuisse factam, *pro adorandis imaginibus?* Respondet Alanus, legendum esse, *pro non adorandis*: et particulam *non* vel incuria vel malitia fuisse sublatam. Sed est difficilis responsio, cum id probari non possit. Libentius dicerem ignorasse illos auctores quid in concilio Græcorum tractatum ac definitum fuerit; sicut de Nicæna synodo prior opinio dicebat: nec sine fundamento, quia illa pseudosynodus Constantinopolitana nunquam est in Latinum conversa, quod nobis constet: et synodus etiam Nicæna post longa tempora Latinitate est donata; et ex historiis illorum temporum nihil fere certum scire potuerunt de his quæ in illis synodis tractata sunt.

« Ad verba Adonis Alanus acute respondet, verba illa, « pro adorandis imaginibus » non esse conjungenda cum præcedentibus, sed cum subsequentibus, interposito comate hoc modo, « pseudosynodus, quam septimam Græci appellant, pro adorandis imaginibus abdicata penitus, » id est, in defensionem adorationis imaginum, penitus abdicata est. Qui sensus est quidem satis consentaneus verbis ipsis: Immo vix aliter commode construi possunt, quia nulla synodus appellata est *septima pro adorandis imaginibus*. Quod si hic sensus verus est, fortasse Regino verbis Adonis fuit deceptus, nam vel æquales fuere, vel Regino junior fuit: floruit enim Regino anno nongentesimo decimo, teste Trithemio, et tamen Ado textu historiarum usque ad annum octingentesimum septuagesimum septimum: fuit ergo Ado vel antiquior, vel, ut minimum, æqualis: fieri non potuit, ut Regino verbis Adonis non satis intellectis deceptus fuerit, et ab eis occasione errandi sumpserint abbas Urspergensis et Joannes Aventinus, qui absque controversia sunt longe recentiores. Imo et de Aimoino, vel Annonio idem dici potest, si fortasse ille est quem sub nomine *Ammonii monachi* refert Trithemius scripsisse de rebus Francorum anno nongentesimo. Quod si hic sensus non probatur, potius dicendum est (sicut de aliis) ignorasse Adonem quid tractatum sit in pseudosynodo Constantinopolitana, falsoque existimasse, in ea esse definitum imaginibus esse perfectam latrarium tribuendam, quam nomine pseudosynodi Græcorum, Nicænam illam synodum intellexisse.

« Ex his ergo omnibus saltem concluditur evidenter nullum ex historiis posse sumi firmum argumentum, quo existimetur, Concilium Francofordiense contra veram imaginum adorationem, aut contra synodum Nicænam aliquid definivisse. Ostendimus

item manifestis iudiciis et rationibus, non potuisse A concilium Francofordiense, si in eo de causa imaginum actum est, aut sententiam Hadriani papæ, et Nicæni concilii veram definitionem et auctoritatem ignorare, vel ab eis sciens et prudens dissentire, supposita reverentia, quam ex ejus actis quæ exstant, scimus sedit apostolicæ detulisse. Relinquitur ergo, necessario fatendum esse vel historicos errasse, vel aliqua ex parte corruptos esse eorum codices, vel certe non de vera, sed de falso nominata septima synodo locutos fuisse. Et quidem de testimonio præfationis Carolinæ, et testimonio Hincmari, nulla omnino est habenda ratio: illius quidem, quoniam est ignoti auctoris, et suspecti, et quia non constat quo tempore aut loco scripta sit, aut edita, vel inventa, et quia aperta continet mendacia, et falsa testimonia, quæ Nicænæ synodo imponit: hujus vero, quia non constat tale testimonium esse Hincmari, nisi ex relatione hominis hæretici, et hostis imaginum: et quia ea ipsa, quæ in illo testimonio referuntur, parum sunt verisimilia, et aliis certis historiis consentanea. Videatur integrum opus ipsius Hincmari quod editum est anno 1615 Parisiis, ubi sine ulla lectionis varietate *Constantinopoli* legitur. Quæ opuscula nunc integra reperies in bibliotheca veterum Patrum anno 1618 Colonix excusa. De reliquis vero auctoribus, cum negare non possimus errorem aliquem in eorum libris reperiri, omnino enervatur in hac parte eorum auctoritas. Propter quod posset aliquis libere negare, quidquam actum esse de imaginibus in concilio Francofordiensi, neque pro illis, neque contra illas, quia neque exstant acta illius concilii quoad hanc partem, neque ullus auctor catholicus ea se vidisse refert: nam quæ hæretici isto tempore sub hoc nomine divulgant, ab eis plane conficta sunt: unde neque exemplar designant ex quo illa transtulerint, neque locum in quo hæc delituerint, ipsique invenerint. Neque etiam ad verbum describunt acta concilii, sicut in aliis conciliis fit, et sicut nos habemus eam partem hujus concilii, quæ est de filiatione adoptiva Christi.

« Denique Jonas Aurelianensis, qui paulo post Carolum Magnum floruit, et contra Claudium Taurinen-

sem in defensionem imaginum ad Carolum Calvium scripsit, initio illius operis mentionem faciens concilii Francofordiensi, solum dicit in eo damnatum esse errorem Felicis de filiatione Christi adoptiva, nullam mentionem faciens, quod causa imaginum in illo concilio acta fuerit; et Walafridus Strabo in libro de Rebus ecclesiasticis capite octavo mentionem faciens erroris Græcorum circa imagines, dicit damnatum esse in concilio Romano sub Gregorio III, et subdit: « Ipsa denique querela Græcorum temporibus bonæ memoriæ Ludovici imperatoris, in Franciam perlata, ejusdem principis providentia scriptis synodalibus est confutata. » De concilio autem Francofordiensi nullam mentionem facit, cum tamen Walafridus ejusdem fere ætatis auctor fuerit. Non ergo caret hic modus dicendi probabili conjectura.

« Quia tamen tot historie, quæ mentionem faciunt concilii Francofordiensi, referunt aliquid de imaginibus in eo actum esse, suspicari cogunt aliquod habuisse hujus rei fundamentum, et saltem traditione vel fama publica ad eorum aures pervenisse, qui hoc scribere cœperunt, Adonis nimirum, vel Aimoini, aut Reginonis. Quare credibile est Hadrianum papam cum legatos suos ad concilium Francofordiense mitteret, per illos etiam misisse acta concilii Nicæni, quod illo eodem tempore finitum fuerat, ut definitio illius toti Occidenti innotesceret. Atque ita fieri facile potuit, ut in concilio Francofordiensi nihil denuo de imaginibus ageretur, vel scriberetur, præter acceptationem concilii Nicæni, et consensionem illorum patrum in damnando pseudosynodo Constantinopolitana: et hoc fortasse est quod Ado brevibus verbis referre voluit juxta sensum supra traditum: et eadem est aliorum sententia, quamvis circa res alias vel circumstantias pertinentes ad illam pseudosynodum Constantinopolitanam, errorem aliquem ex ignorantia historie miscuerint. Quem errorem posteriores histori, ut vidimus, emendantur, partim ratione et certa conjectura ducti, partim quia de Nicæna synodo clariorem notitiam adepti sunt. Sic igitur in re tam incerta merito concilium Senonense eam partem probabiliorum elegit, quæ ait concilium Francofordiense Nicæno non consensisse.»

EX NATALIS ALEXANDRI

DISSERTATIONE DE IMAGINIBUS

EXCERPTA.

§ 1. — Proponitur objectio Dallæi ex libris Carolinis petita.

Dallæus Calvinista aliique ejusdem sectæ, et Forbesius aliique Lutherani scriptores, contra dogma catholicum de imaginum sacrarum veneratione, librorum Carolinorum doctrinam objiciunt, et probare nituntur eam septimæ synodi decretis plane esse contrariam, ejusque definitionem et fundamenta omnia convellere. Quæ luculentiora sunt, hic expono.

1. Ubi Scripturæ loca examinavit *Carolus Magnus*, quæ Nicæna synodus ad hanc causam protulerat, identidem testatur, quam illa constituit, imaginum « adorationem, neque per patriarchas, neque per prophetas, neque per apostolos, neque per apostolicos viros, uspiam institutam esse » (*Lib. II. cap. 5*); et toto ejusdem libri cap. 25 probat, « Nusquam ab apostolis, exemplis aut verbis, institutum fuisse imagines adorare. » Legendum etiam libri primi caput 30.

2. Lib. II illius operis, cap. 21, solum Deum religioso cultu colendum et adorandum probat libri illius auctor, indeque colligit nullum cultum religiosum

esse imaginibus exhibendum. « Solum, inquit, Deum colere, ipsum adorare, ipsum glorificare debere, totius divinæ Scripturæ tuba terribilis insonat. Unde cavendum illis est, et modis omnibus pertimescendum, ne dum imaginum cultum et adorationem Christianæ religioni ingerere nituntur, singularem unius Dei cultum et adorationem frustrare videantur. Quæ duo ita inter se mutuo reluctantur, ut si unum steterit, aliud stare non possit.... Solus igitur Deus colendus, solus adorandus, solus glorificandus est; de quo per Prophetam dicitur: *Exaltatum est nomen ejus solius* (*Psal. cXLVIII, 12*). Cujus etiam sanctis, qui triumphato diabolo cum eo regnant, veneratio exhibenda est. Imagines vero omni sui cultura et adoratione seclusa, utrum in basilicis propter memoriam rerum gestarum et ornamentum sint, an etiam non sint, nullum fidei catholicæ afferre poterunt præjudicium: quippe cum ad peragenda nostræ salutis mysteria, nullum penitus officium habere noscantur.»

Et lib. I, cap. 2, Nicænæ synodi Patres sic perstringit: « Non gratiam Dei in ea veritate querunt,